

Datum

2019-05-13

Vår referens

Linda Wilhelmson

Arkivarie

linda.wilhelmson@malmo.se

Översyn av medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen MN-2019-3589

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har beslutat att uppdra åt stadskontoret att göra en översyn av och lämna förslag på åtgärder gällande medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen. Utredningsresultatet framställs i rapporten *Översyn av medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen*, som svarar på utredningsdirektivets frågor och bland annat omfattar en historisk bakgrund, redogörelse av tidigare beslut och utvärderingar samt en enkätundersökning med kommunfullmäktigeledamöternas syn på medborgardialog. Miljönämnden är positiv till denna översyn, och menar att det framför allt finns ett behov i att skapa mer tydlighet i hanteringen av medborgarförslag respektive Malmöinitiativet – både gentemot medborgaren, men även vad gäller stadens interna rutiner.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på kommunstyrelsen remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2019-05-13
- Bilaga 1 Följebrev – Översyn av medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen
- Bilaga 2 Stadskontorets tjänsteskrivelse, daterad 2019-03-25
- Bilaga 3 Rapport Översyn av medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen
- Bilaga 4 Protokollsutdrag KS AU § 211 Översyn av medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2019-06-11

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har beslutat att uppdra åt stadskontoret att göra en översyn av och lämna förslag på åtgärder gällande medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen. Utredningsresultatet framställs i rapporten *Översyn av medborgarförslag, Malmöinitiativet och Malmöpanelen*, som svarar på utredningsdirektivets frågor och bland annat omfattar en historisk

bakgrund, redogörelse av tidigare beslut och utvärderingar samt en enkätundersökning med kommunfullmäktigeledamöternas syn på medborgardialog. Denna rapport har nu skickats till stadens nämnder för att synpunkter på den fortsatta utvecklingen. Särskilt önskas svar på:

- A) Politikernas högst rankade målsättning med medborgardialog är att ”Tillvarata engagemang, goda idéer och konkreta förslag hos medborgarna”. Bedömningen är att det behöver underlättas för Malmöbor att lämna förslag och synpunkter. Idag kan förslag från medborgare lämnas på två sätt; 1: en medborgare över 18 år, folkbokförd i Malmö, lämnar medborgarförslag till valfri eller samtliga nämnder som behandlas politiskt och 2: en enskild individ oavsett ålder och hemvist lämnar Malmöinitiativ som samlar 100 röster och därefter behandlas politiskt.

Hur ska förslag till Malmö stad ske framöver? Vilka strukturella förändringar behöver ske? Vad behöver göras för att möjligheterna ska bli likvärdiga?

- B) Malmöpanelen är den kanal som nämndernas politiker har för att kunna ställa frågor till Malmöbor. I utredningen framkommer att panelen har en sjunkande svarsfrekvens, att frågorna som ställs samt återkoppling av resultaten kan utvecklas. Bedömningen är att kommunikativa och strukturella insatser behövs för att utveckla arbetet.

Hur ska inhämtandet av Malmöbornas åsikter ske framöver? Vilka kommunikativa och strukturella förändringar behöver ske?

- C) Detta ärende begränsar sig till ovan nämnda former för medborgardialog. I utredningen framgår att det från medborgare krävs handlingskompetens för att kunna påverka. Handlingskompetens påverkas av kunskap, motivation och möjligheter. Det är också svårt att nå ut till medborgare i ett stort informationsflöde. Bedömningen är att Malmö stad behöver utveckla begriplig och tillgänglig kommunikation med Malmöborna. Det kan gälla innehåll och utformning av stadens kommunikationskanaler men också hur och var kommunikationen sker, så att den passar Malmöbon. Ökad transparens, tillgänglighet och förenkling är ledord.

Vilka förändringar behöver ske för att kommunikationen mellan Malmö stad och Malmöborna ska bli ändamålsenlig?

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden vill framföra följande synpunkter som bör beaktas och arbetas in i kommande förslag.

Miljönämnden är positiv till denna översyn, och menar att det framför allt finns ett behov av att skapa mer tydlighet i hanteringen av medborgarförslag respektive Malmöinitiativet – både gentemot medborgaren, men även vad gäller stadens interna rutiner.

A) Medborgarförslag och Malmöinitiativet

Miljönämnden anser att dagens två sätt att skicka in förslag till kommunen – medborgarförslag och Malmöinitiativ – skapar en otydlighet hos förvaltningarna gällande förhållningssättet gentemot de två förfaranden, samt hur de ska hanteras internt inom staden. Det skapar även en otydlighet för medborgaren, vilket bland annat kan yttra sig genom att en och samma fråga

skickas in både som ett medborgarförslag och ett Malmöinitiativ. Miljönämnden är positiv till förslaget att se över det faktum att stadens medborgarförslag inte är medborgarförslag i kommunallagens mening. I dagsläget har Malmöborna ingen möjlighet att väcka ett ärende direkt hos kommunfullmäktige, vilket ett medborgarförslag i kommunallagens mening skulle möjliggöra. Vad gäller Malmöinitiativet finns synpunkter både beträffande vem som får starta ett initiativ (att förslagsvis ändra till endast folkbokförda medborgare i Malmö), samt antalet röster som krävs för att ärendet ska kunna behandlas (huruvida dagens 100 röster är för få i förhållande till Malmös storlek). Miljönämnden tar i dagsläget ingen ställning i dessa frågor, men ser en risk i att Malmöinitiativet blir ännu mer likt medborgarförslag om det skulle begränsas till att det endast är medborgare som är folkbokförda i Malmö som får starta ett Malmöinitiativ. Miljönämnden anser att om Malmöinitiativet ska finnas kvar bör samordningen i staden och kommunikationen gentemot politiker förbättras, så att politikerna i ett tidigare skede kan uppmärksammas på de initiativ som inkommer.

Det finns i dagsläget en problematik vad gäller samordningen i staden, då medborgarförslag skickas direkt till nämnden från frågeställaren men som i vissa fall borde besvaras av en annan nämnd, medan Malmöinitiativet fördelas av stadskontoret men där det också har förekommit att ärendet borde ha besvarats av en annan nämnd. Miljönämnden hade gärna sett att stadskontoret förde en tätare dialog med tjänsteperson på förvaltningarna inför fördelning av Malmöinitiativen. Detta då det inte alltid är uppenbart vilken nämnd som är bäst lämpad utifrån kompetens och ansvarsområde att besvara initiativet. Det ger också en möjlighet att lyfta de initiativ som istället bör besvaras av kommunstyrelsen i de frågor som är kammungemensamma, eller i de fall medborgarförslaget/Malmöinitiativet är ställt till Malmö stad. Det känns då mer naturligt att avsändaren bör vara kommunfullmäktige/kommunstyrelsen, men att det sker en samordning från stadskontoret där interna remissvar från en eller flera nämnder inhämtas. Det händer också att flera nämnder berörs av ett medborgarförslag, men att medborgaren endast har skickat in förslaget till en specifik nämnd. Även i dessa fall krävs en samordning, och att staden bör skicka ut ett enat svar. Det råder även oklarheter kring när samma fråga inkommer flera gånger, till exempel när en nämnd har besvarat ett medborgarförslag och sedan samma fråga inkommer som ett Malmöinitiativ. Hur ska detta hanteras? Hur länge kan nämnden hänvisa till föregående svar? Det finns ett behov av gemensamma rutiner och förhållningsätt rörande detta.

I rapporten finns flera förslag av ren praktisk karaktär, vilket miljönämnden står bakom. Förutom ovan nämnda utvecklingsbehov kring samordning så bör rutiner rörande kontakten med medborgaren tas fram alternativt förtydligas. Idag hanteras även detta olika, då svar på medborgarförslag skickas direkt från nämnden till förslagsställaren medan svaret som rör Malmöinitiativet skickas från nämnden till samordnande instans. Miljönämnden föreslår att medborgaren får en återkoppling av samordnande instans om när ärendet kommer behandlas (så att hen sedan kan ta del av förslag till beslut när det publiceras på malmo.se). Även verktyget för utskicken till nämnderna bör ses över, då det i dagsläget är svårt att se skillnad på de mejl som skickas ut om de Malmöinitiativ som är för kännedom, för handläggning och de som har avslutats. Vidare skulle frågor kring formalia gällande medborgarförslag kunna lösas med hjälp av en tydligare mall, exempelvis tydligare rubriker och en text om att endast ett (1) förslag får lämnas. För övrigt råder det oklarheter kring vad som gäller för maskning av personuppgifter vid publicering på malmo.se, då nämnder idag gör olika.

När ett medborgarförslag skickas in är det upp till medborgaren att själv bestämma vilken nämnd förslaget ska skickas till. Detta ställer stora krav på medborgaren, då det förutsätter att hen har kännedom om de olika områden som respektive nämnd ansvarar för. Miljönämnden anser att detta inte ska behöva ligga på medborgaren att avgöra, utan att det istället ska finnas en väg in till kommunen och att det sedan åligger kommunen att fördela ärendet. Förslagsvis skulle Malmö stads kontaktcenter vara ingången för denna typ av medborgardialog. I rapporten diskuteras tillgängligheten för medborgaren på malmo.se och avsaknaden av information på olika språk samt om att lämna förslag vid svårigheter att uttrycka sig i skrift. Dessutom finns ett behov av en beskrivning av processen från idé till beslut, vilket skulle öka transparensen. Miljönämnden är positiv till dessa förslag, och menar att sidorna på malmo.se som berör de olika sätt som Malmöborna kan vara med och påverka bör lyftas fram och göras mer synliga på startsidan. Tillgänglighetsaspekten är viktig även utifrån hur Malmö stad upplyser Malmöborna om att dessa möjligheter finns, så att vi säkerställer att vi arbetar för att nå alla olika målgrupper för att fånga upp synpunkter och förslag.

B) Malmöpanelen

Miljönämnden är positiv till att ha kvar Malmöpanelen, och håller med om bedömningen att en utveckling i form av kommunikativa och strukturella insatser behövs med tanke på den sjunkande svarsfrekvensen. I dagsläget är det valfritt för stadens nämnder att medverka i Malmöpanelen och det är upp till varje nämnd att ta fram frågor. Detta gör att det är olika nivå på frågorna, och att inte alla stadens verksamheter finns representerade. För att skapa mer enhetlighet föreslår miljönämnden att frågorna inte skulle utgå ifrån kommunens organisation, utan istället från kommunens verksamheter. Frågorna i Malmöpanelen bör återspegla hela Malmö stad. Miljönämnden efterlyser mer struktur och tydligare instruktioner kring hur frågorna och svarsalternativen ska vara formulerade, för att uppnå en större enhetlighet i enkäten. I rapporten framgår att det finns ett behov av bättre återkoppling om hur resultaten används i den politiska beslutprocessen. Miljönämnden håller med om detta, och anser att kommunikationen till de medverkande bör förbättras både före det att enkäten skickas ut samt för att återge resultatet.

C) Ändamålsenlig kommunikation mellan Malmö stad och Malmöborna

I dagsläget pågår ett arbete i stadens kommunikationschefsgrupp, under ledning av stadskontoret, med att ta fram en ny kommunikationsplattform. Inom ramen för detta arbete kommer en ny policy tas fram, vilket miljönämnden ställer sig positiv till, då det är viktigt med samsyn för att uppnå en ändamålsenlig kommunikation. Arbetet gör det möjligt för stadens förvaltningar att samlas kring de gemensamma utmaningar som finns, och tillsammans utveckla dessa frågor på ett mer enhetligt sätt.

Ett större samarbete förvaltningarna emellan leder till en bättre och mer enad kommunikation gentemot medborgaren, och som inte är beroende av hur och var i kommunens organisation medborgaren väljer att vända sig. En annan viktig del i arbetet är lyhördhet och dialog mellan stadens olika verksamheter och medborgarna. Även översynen av malmo.se och förändringarna som detta arbete för med sig kommer ge bättre möjligheter till dialog med Malmöborna. Utvecklingen av digitaliseringen, såsom exempelvis e-tjänster, kommer underlätta att på ett mer effektivt sätt ta tillvara på medborgarnas synpunkter. Därtill kommer ett behov av ökad transparens, där medborgaren bland annat ska kunna få en överblick över sina ärenden och tydligt kunna se var i processen de befinner sig.

Sammanfattningsvis krävs mer samordning i staden och en större tydlighet och tillgänglighet för Malmöborna för att vi ska kunna uppnå målet med en ändamålsenlig kommunikation. Stadens Kontaktcenter, arbetet med digitalisering och en översyn av stadens interna rutiner är alla exempel på nya verktyg och ytor som kommer att underlätta för Malmöborna att vara mer delaktiga, och som visar på att vi är på god väg i Malmö stad.

Barnkonventionen

Beaktande av barnkonventionen är inte aktuellt i detta ärende.

Förslaget har utarbetats av Linda Wilhelmson, arkivarie.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Sofie Holmkvist
Enhetschef
Enheten för kansli och juridik